

a fehér papíron. A lelkirajzot rendszeren általánosító, olcsó közhelyek pótolják, amelyek csak igen tapasztalatlan lelkekből tudnak erősebb hatást kiváltani. Így van ez ebben a regényben is, amelyet talán jobb lett volna akkoriban olvasni, amikor «A vörös Pimpernel» került a kezünkbe. Az ólomlábon eljárat idő a könyvet szerető olvasókat irodalmi igényekre szoktatta, de ilyenekkel Sir Percy hatásos kalandjai — sajnos — nem hivalkodnak.

A kifogástalan fordítás Pogány Kázmér munkája. *m—i.*

Kupcsay Felicián: Gyilkosság a Magány-utcában és egyéb gyilkosságok. (Franklin-Társulat kiadása.) Idestova húsz éve lehet, hogy Kupcsay Felicián «Zarathustra mumiája» című kis regénye a Magyar Könyvtár akkoriban igen keresett füzeteiben megjelent. Most, annyi idő múltán, hat elbeszélését adta ki.

A hosszú hallgatás, amelynek alkalmasint a háború is oka volt, mintha nem a legelőnyösebben befolyásolta volna az író fejlődését. A «Zarathustra mumiája» nagy várakozást ébresztett a szerző iránt, aki problémákat kereső, elmélyedő, boncolgató írókat mutatott, s ha meg is volt benne az akkori idők pesszimiztikus szemlélődésére való hajlandóság, még tele volt színnel, erővel és hittel.

Ezek a novellák fanyarabb, kiábrándultabb lélekre vallanak. A pesszimizmus összeölelkezik ugyan bennünk a humanizmussal, a békétlenség a magamegadással, de ez az ölelkezés oly hideg és szenttelen, hogy nem tud az író pártjára hódítani bennünket. Boncolgató részletessége, amellyel az emberi gyöngeségeket és beidegzettségeket tárja fel, nem az az ötvösmunka, amelyben gyönyörködni lehetne. Színei megfakultak, meg-elevenítő ereje elfojtott, egész írásművészete varázstalan. Abból az

örömből, amellyel a könyvnek neki-kezdünk, mire a végére értünk: fáradtság lett. *m—gy.*

Sántha György: Toronyőr. (Versek. Kecskemét.) A szép kiállítású, vaskos kötet százötvennél is több versben mutatja be Sántha György kevéssé közismert költészetét. Ritkán jelentkezik poéta ilyen hatalmas és érdeemes anyaggal. Anyagot mondok, mert ha ezek a versek a magakeresés lázán túljutott költő versei is, valamivel ökonómikusabb rostálást kívántak volna. Az az arckép, amelyet így nyerünk a költőről, nem egészen hibátlan. Itt-ott laza kompozíciók, fáradtan elejtett versek, olcsó rímek zavarják az összhatást. Pedig Sántha György izmos tehetség. Böven van mondanivalója, jól versel és a fantázia se hagyja soha cserben. Tájéleírásai igen finomak és találóak, jelzői pedig olykor szembeszökően frissek. De megérezni akárhány versén azt is, hogy a ritmus, vagy a rím, mennyire serkentően hatott gondolatmenetére.

Egészben véve igen érdemes, tehetséges költőt ismertünk meg Sántha Györgyben, akinek erővel teljes, szép, magyar verseivel bizonyára még gyakran fogunk találkozni. *M.*

György Oszkár: A végtelen faszor. Versek. György Oszkár nevét eddig is inkább fordítások alatt látta az olvasó, mint önálló versei alatt. Fordításai — különösen a hiányos Baudelaire-kötet — nagy küszködésre valának a formával s az átértékelő ki-fejezésekkel.

Ennek a kötetének is majd egyharmadát fordítások teszik ki. A XX. század francia költőiből válogatta nem mindig reprezentatív jellegű anyagát, és bizony kevés versben nyújt mará-déktalan élvezetet. Régnier finom verseinek, az Epilógusnak, idézem itt egyik versszakát:

Amit, ó ifjúság, ma téled visszaperlek,
 Nem elhagyott nyomok
 Kőszán, mindig veled, — maradjanak
 a leplek :
 Játék, séták, homok.

Ezek a keservesen egymás mellé
 bárdolt szavak egyáltalán nem fedik
 Régnier könnyedségét és nem is egészen
 érthetők.

Önálló verseiben sok a keresettség,
 az erőszakoltság. Érzései kétségtele-
 nélkül finomak és mélyek (Misztikus
 egyesülés, de küszködve, keresve, a
 spontaneitás teljes hiányával nyilván-
 nulnak meg. Ez különösen szabad for-
 májú verseinél érződik. Semmi se, leg-
 kevésebbé a mondanivalójuk, indokolja
 a formák szétbontását. Épp olyan ve-
 rejtékes munka eredményei, mint kö-
 tött formákba tört versei.

Erőszakoltságát pontosan jellemzi
 a következő kép :

«s reggel a nap fáklóját nem látja
hamvába holt szemünk» (!)

Ugyanebben a versében (Paraszt-
 szobákban, a második strófában, ösz-
 sevéti a *padmaly* szót a *mennyezettel*.
m—i.

Új német regények. Talán nem
 pusztá véletlen, hogy az a néhány
 újabban megjelent regény, mely a
 zenekifejezés problémájával foglalko-
 zik, éppen osztrák íróktól származik.
 Hisz a művészet és speciálisan a zene
 szeretete, az egyén benső összetarto-
 zása a hangok és érzések harmóniájá-
 val talán a németiség egy törzsénél sem
 olyan erősen fejlett, mint éppen az
 osztráknál. A zene e nép számára élet-
 sükséglet, legfőbb élvezet, mélyen
 bensőséges élmények tárgya. Ez a nép
 melódiában él és alkot s a zenétől,
 ennek különösen könnyebb, röpkébb
 tempójú válfajától el nem választható.
 Robert Hohlbaum-ot néhány finom
 érzésű munkája már az osztrák zene
 költőjévé avatta, mintahogy Karl
 Kobald az osztrák muzsika kritikusa

és történetírója lett. Most Hohlbaum
 legutóbbi művével (Das klingende
 Gift, Staackmann-Verlag, Lipcse 1930)
 a bécsi zenének, e zene legsajátosabb
 lényegének regényét kísérelte meg-
 írni. Jól sikerült munkájában a tilta-
 kozással teljes művészi odaadás és
 valódi művészi élményért való ke-
 serű aggodás pompás ábrázolását adja.
 Meséje, a kor ellentéteit jelképezve, a
 szenvedély forrongása s a szemlélődés
 alázata, a külszínes mecénásság s a
 csendes műélvezet közt mozog. Így a
 regény korrajzi érdekűvé válik, meg-
 jelenítve a kort, melyben a Tegnap és
 Ma nagy ellentétei, becsületos osztrák
 művészi lelkiismeret és amerikai sze-
 rencsevadászat antitézisei csapnak
 össze. De minden nagyhangúságon és
 brutális tusakodáson, melyet a bécsi
 zenei élet modern és konzervatív kép-
 viselői — az opera vendégszereplői és
 sztárjai — fejtenek ki, végül mégis
 csak a régi iskolának a Wessely taná-
 csos képviselte művészete győz, az a
 művészet, mely olyan, amilyennek
 lennie kell : mélyen hívő lelkének nagy
 misztériuma, megtisztult vágyak ki-
 fejezése és imádsága. Ezzel a jobbára
 általánosságokban mozgó regénnyel
 szemben Josef Marschal «Der Dämon»
 c. művében (L. Staackmann, 1930) az
 egyes ember pszichéjét boncolja s egy
 nagyszabású egyéniségnek a zene hir-
 tikáért, a beteljesülés győzelméért vitt
 harcát rajzolja meg. A regény hőse
 Hugo Wolf, muzsikus és dalkompo-
 nista, aki a művészi alkotás deledőjén
 elkeseredetten küzd megsemmisítő
 végzete, az örület ellen s végül is el-
 bukik. Ennek az elháríthatatlan sors
 elleni tudatos lázadásnak utolsó fázi-
 sát éljük át, miközben a szellemi fel-
 osztlás minden szimptomájának ret-
 tentő skáláján vezet végig bennünket
 a szerző. Mesteri tökéletességű képet
 kapunk ebben a regényben, melyet
 kétszeresen érdekessé tesz hősének
 egyénisége és a történet milieu-je : a
 múlt század osztrák fővárosa és ennek